

Het voelde meteen goed met werkloze Marco

Amsterdamse werklozen beginnen een nieuwe carrière in de zorg. Ze lopen vooruit op de nieuwe WW-plannen.

tekst HANNELOES PEN
foto's RINK HOF

Marco van Wirdum (38), voorheen timmerman

An een carrière in de zorg had hij nooit en te nimmer gedacht. Vanaf zijn vierde wist Marco van Wirdum dat hij timmerman wilde worden. Net als zijn vader. Na de lts en de mts kwam hij op zijn ziste bij grote en kleinere aannemers te werken: kozijnen en ramen plaatsen, dakkapellen bouwen en slooten en scharnieren in deuren zetten. Zeventien jaar werkte hij met plezier in de bouw. Toen de crisis toesloeg, werd het werk minder. Van Wirdum kwam negen maanden in de WW en in de Ziektewet terecht. Vorig jaar maart ging hij mee op een boottocht van De Zonnebloem. Die ervaring was zo 'supergaaf' dat het hem aan denken zette. Het roer ging om.

Van Wirdum besloot tot een carrièreswitch. "Het stond toen vast: ik wilde de zorg in. Het was heerlijk om te zien hoe die mensen aan het genieten waren." Via Nieuwzorg is hij sinds augustus van dit jaar aan het werk op een afdeling voor dementerende ouderen. Hij doet de dingen waar het verplegend personeel niet aan toekomt. "Ik wandel met de ouderen, speel spelletjes en help het leven wat aangenaamer te maken." Een mevrouw op zijn afdeling knikt. Ze vindt het fijn dat hij er is. "Een gezellige man hoor. Het voelde meteen goed," zegt ze met tranen in haar ogen. Van Wirdum gaat vaak even met haar naar beneden, bij het raam zitten waar ze goed naar buiten

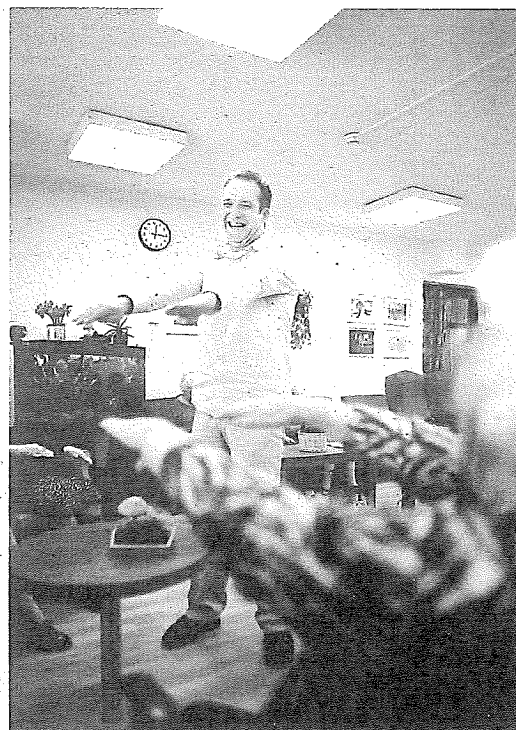
kan kijken. Daar vindt ze het heerlijk toeven. Hij heeft nu een briefje op haar rollator geplakt: 'In de lift op knop 8 drukken.' Maar toch onderneemt ze die tocht niet in haar eentje, zegt ze. Van Wirdum knikt begripend. Of hij zijn roeping heeft misgelopen? "Zo kun je het wel zien ja. Ik vind het fijn voor ouderen de laatste jaren zo prettig mogelijk te maken. Als je vijf minuten luistert, zijn ze je al dankbaar." Een bewoonster was laatst haar jas kwijt. "Ik had hem zelf opgehangen in haar kamer en had dat zo kunnen zeggen. Maar nee, ik nam haar mee naar haar kamer en ze ontdekte zelf dat haar jas er hing. Haar gezicht straalde. En daar doe je het voor."

snuffelstage in de zorg te geven en uiteindelijk een baan aan te bieden. "Demente ouderen gaan dwalen als ze niet geactiveerd worden. Ze zakken verder de dementie in, voelen zich onrustig en zitten op een vastgeschroefde stoel, zodat ze niet meer kunnen opstaan en lopen." Er ontstaat een negatieve spiraal. "Ze bewegen niet meer, de stofwisseling zakt in. De deur naar verdere ellende gaat open. Het leidt tot minder eetlust. Het eten is al vaak pet. Het wordt vla en pap. Alles wordt geprakt, terwijl kauwen juist zo belangrijk is." Scherder vertelt het op elk congres weer: houd demente ouderen bezig. "Maar op die congressen zeggen ze: Hoe dan? We hebben geen mensen." En zo ontstond een jaar geleden het proefproject Nieuwzorg, waarbij

werkllozen vier maanden met behoud van uitkering kunnen ruiken aan de zorg in verpleeghuizen. Bevalt het, dan kunnen ze een opleiding tot verzorgende volgen en is er een baangarantie. De eerste lichting van vijf Amsterdamse werkllozen is inmiddels in dienst van Osira. Drie van de vijf kandidaten zijn als verzorgende aan de slag gegaan, een vierde volgt nu een opleiding tot verpleegkundige. Ook de tweede lichting van acht mensen, onder wie een taxichauffeur, timmerman en marketingman, lijkt te slagen. De derde lichting, 23 mensen, begint volgende week.

"We hebben veel verzorgenden nodig, doordat de samenleving vergrijsd en ouderen steeds meer zorg nodig hebben. We hebben ongeveer veertig banen per jaar te vergeven," zegt

Helena Schuengel van Nieuwzorg. Het UWV ziet brood in dit soort projecten. Met de plannen van het nieuwe kabinet zullen werkllozen korter in de WW mogen zitten, maximaal twee jaar. De uitkeringen worden beperkt. "Dit soort projecten helpt om mensen uit de WW en bijstand te krijgen. We zien er toekomst in en streven naar uitbreiding," zegt Douwe Dijkstra van het Werkgevers Servicepunt, een samenwerking tussen het UWV, DWI (de sociale dienst) en werkbemiddelaar Pantar Amsterdam. Scherder: "De financiering voor tehuizen is nu fout geregeld. Zij krijgen meer geld als een bewoner in bed ligt. Maar je moet juist meer geld geven als je je bewoners actief houdt. Dan gaat de kwaliteit van hun leven pas omhoog."

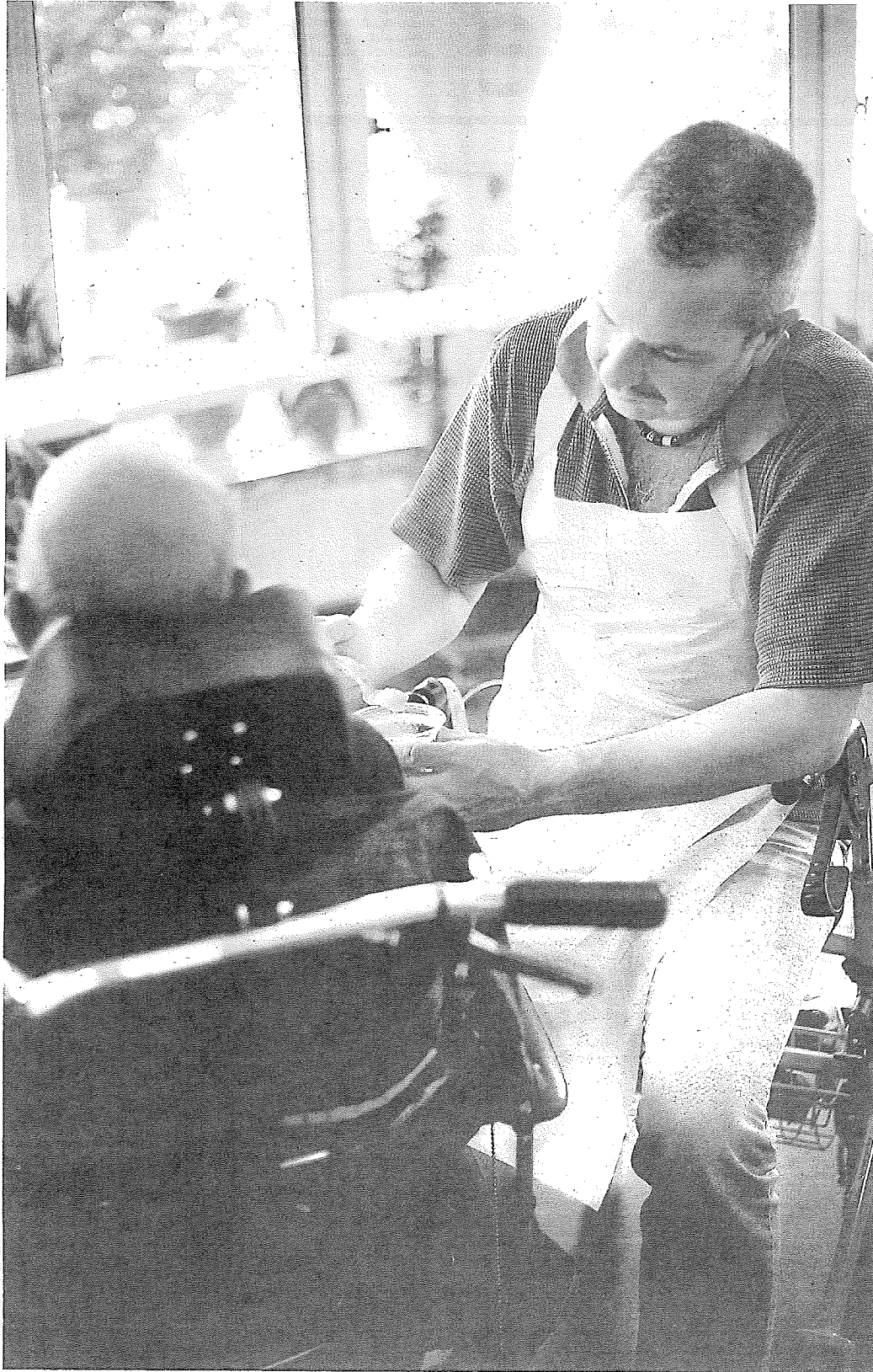
Maarten Kok (35), voorheen marketingman

In de huiskamer schuift een bewoonster rond, gekleed in haar winterjas en tas aan de arm. Ze weet het niet meer zo goed. "Moet ik u even naar huis brengen?" vraagt Maarten Kok rustig. De dame knikt en geeft hem een arm. Samen stiefelen ze door de gang, op weg naar de kamer van de vrouw. Kok loopt met dezelfde korte pasjes als de vrouw. In de kamer kijken naar de foto's van de (klein)kinderen die op een kast staan. De vrouw komt weer een beetje tot rust. "Deze ouderen zijn bang opgesloten te zijn. Ik laat zo iemand niet lopen. Ik praat met haar, loop mee en verzacht het leed," zegt hij later. Na de detailhandelsschool werd Kok geluidstechnicus bij een

audiovisueel verhuurbedrijf. Zes jaar later maakte hij een overstap naar de televisiewereld en werd tape-operator (montagemedewerker) voor onder meer Goedemorgen Nederland en Lijn 4. Maar eigenlijk vond hij het maar saai werk. In 2007 stapte hij over naar de marketingafdeling van LG. Vier jaar werkte hij daar, maar het kantoorwerk beviel hem niet. "Al die pakken, het stond me niet aan."

Hij werd ziek en werkloos. Zijn vader, directeur van een tehuis voor verstandelijk gehandicapten, wees op een baan in de zorg. "Hij zei: 'Dat is iets voor jou.' Uit een test van het UWV kwam die sector ook naar voren. "De oude dag. Dat moet iets heel

moos zijn. Dat is mijn motivatie. Er is een bewoonster die slecht ziet, weinig contact heeft met andere bewoners en niet kan lezen of tv. Laatst gingen we samen een rondje lopen. Ze wilde er nog één, en nog één. Zij genoot zo. Daar doe je het voor." Kok gaat de opleiding verzorgen op niveau 3 volgen, hoewel het werk soms ook zwaar kan zijn. "Dan staan er ineens vijf naast je. De één is zijn kunstgebit kwijt, de ander verwacht bezoek of struikt met tas aan de arm onrustig door het huis. Dat moet je dan rustig één voor één oplossen. Als je in hun ogen kijkt, zie je de angst. Dat vind ik zielig. Ik wil iets voor hen betekenen. En weet je, dit voelt niet eens als echt werken."

Richard Bout (41), voorheen taxichauffeur

En kijkje op de gesloten afdeling waar Bout werkt, is niet mogelijk. "Nee, nee, dat kan echt niet. Dat geeft veel te veel onrust," zegt hij bezorgd. Bout komt uit een familie van taxichauffeurs. Zijn vader, broer en oom rijden of reden allemaal op de taxi. In 1994 overwoog hij nog het taxibedrijf van zijn vader over te nemen, maar daar zag hij vanwege het destijds geldende vergunningstelsel toch maar vanaf. "Het zou me een ton kosten en ik wilde me niet in de schulden steken." Hij kreeg een baan bij ziekenvervoerder VZA. "Ik ging elke dag lachend naar mijn werk, tot er maatregelen kwamen waardoor ik salaris moest inleveren."

Bout haalde zijn groot rijbewijs en werd vrachtwagenchauffeur in de Benelux. Maar de agressie op de weg beviel hem niet. "Je krijgt ook geen respect van je klanten. Ze zien je als een ongeschoold knuppeltje." Hij begon een sloopbedrijf. Maar wegens omstandigheden die hij lever niet in de krant ziet staan, moest hij noodgedwongen stoppen.

Eind 2008 zat hij na twintig jaar voor het eerst zonder werk en kwam hij in de WW terecht. Een jaar lang was hij werkloos. "Ik solliciteerde me rot. Ik maakte daar een veertigjarige werkweek van."

Juni vorig jaar vroeg hij om een omscholing in de zorg. Een langgekosterde wens. "Ik wilde altijd al de zorg in. Ik ben een zorgzaam type. Ik vind het ook leuk met mensen te werken en hun verhalen aan te horen, bijvoorbeeld over de oorlog."

Augustus dit jaar kwam hij op een gesloten afdeling met huntingtonpatiënten. Als een soort vliegende keep. Hij scheert de mannen, maakt bedden op, wandelt en puzzelt met de patiënten en geeft ze eten of een snoezelbad.

Bij de ziekte van Huntington raken delen van de hersenen aangetast. "Deze mensen hebben echt hulp nodig. De voldoening is erg groot. Het is fijn om iemand even aan het lachen te krijgen of een bepaalde gezichtsuitdrukking te zien. Dat doet een heleboel."